

DOI: 10.31866/2616-7654.8.2021.247593

ВГО УКРАЇНСЬКА БІБЛІОТЕЧНА АСОЦІАЦІЯ В ЕКОСИСТЕМІ НОВОЇ РЕАЛЬНОСТІ

Євгенія Кулик,
помічниця директора з інформаційної
підтримки освіти та досліджень
Науково-технічної бібліотеки ім. Г. І. Денисенка
Національного технічного університету України
«Київський політехнічний інститут
імені Ігоря Сікорського»,
кандидатка наук із соціальних комунікацій
(Київ, Україна)

17–18 листопада відбулась звітно-виборна конференція ВГО Українська бібліотечна асоціація (УБА), присвячена підведенню підсумків реалізації Стратегії розвитку УБА на 2019–2021 рр., урочистій церемонії вручення нагород і відзнак ВГО Українська бібліотечна асоціація, а також виборам Президента та оновленню складу Президії, Експертної ради і Ревізійної комісії асоціації на наступні три роки. Під час конференції також було презентовано новий корпоративний стиль і логотип ВГО Українська бібліотечна асоціація.

Тема цьогорічного заходу – «Українська бібліотечна асоціація в екосистемі нової реальності» – була покликана відобразити як складність умов війни, посилену пандемією, економічною і управлінською нестабільністю, в яких асоціації довелося розбудовувати свою діяльність, так і спрямованість Української бібліотечної асоціації виступати активним гравцем у досягненні спільних цілей у розвитку суспільних екосистем, бачення УБА своїх ролі та місця в системі соціальних і професійних зв'язків, процесів і орієнтирів.

Конференція пройшла в онлайн-форматі та згуртувала понад 300 учасників – членів та партнерів УБА, керівників і провідних фахівців бібліотек, представників органів державного управління та місцевого самоврядування, науковців, викладачів і студентів закладів вищої освіти, видавців, авторів, користувачів бібліотек, провайдерів інформаційних послуг та ін. Захід відбувся у партнерстві з Goethe-Institut в Україні, благодійною організацією Smart Foundation, благодійним фондом Favbet Foundation, ТОВ «Бібліо.Центр», видавництвами «Віват» і «Ранок», видавничо-освітнім проектом «Портал» та соціальним підприємством «ДивоГра».

З вітальним словом до присутніх звернулися Оксана Бруй, Президентка УБА, Валерія Іонан, заступниця Міністра цифрової трансформації України з питань євроінтеграції, Юлія Федорчук, керівниця експертної групи Книговидавництва та читання Міністерства культури та інформаційної політики України.

Під час пленарного засідання розглядалися важливі для розуміння подальшого розвитку Української бібліотечної асоціації та бібліотек теми. Ключова доповідь про становлення і розвитку екосистем у цифровому суспільстві, яку представила Ірина Горбась, доцентка кафедри менеджменту інноваційної та ін-

вестиційної діяльності Київського національного університету імені Тараса Шевченка, канд. екон. наук, тренерка Національного центру розвитку креативного підприємництва, викликала активну дискусію. Учасники обговорювали і роль бібліотек у екосистемах, пов'язаних із цифровою освітою та цифровою державою, і загальні підходи до включеності бібліотек у будь-яку із суспільних екосистем. Під час дискусії Президентка УБА Оксана Бруй наголосила, що роль Української бібліотечної асоціації у цьому контексті полягає як у донесенні до влади та формальних лідерів різних суспільних екосистем значення та потенціалу участі в них бібліотек, так і у навчанні бібліотек (бібліотекарів) тим компетентностям, які дозволять їм бути ефективними в цих екосистемах.

Обговорювалось також політичне лобювання інтересів бібліотек. Зокрема, цю тему активно розробляє Міжнародна федерація бібліотечних асоціацій та установ (IFLA) і це той досвід, який можуть використовувати різні бібліотеки в різних країнах. «Скаржитися, нарікати чи опускати руки – справді не допоможе. Це не лише чужа провина! Що ми можемо зробити самі? Займатися політичним лобюванням своїх інтересів...» – наголосила Гелла Клаузер, віце-президентка Європейської бібліотечної асоціації EBLIDA, членкиня регіонального підрозділу «Європа» в IFLA, і додала, що в кожній бібліотеці мають бути працівники, чи навіть спеціалізований підрозділ, що здійснює лобювання інтересів бібліотеки. Досвідом Німецької бібліотечної асоціації в цьому напрямі діяльності поділилася Жаклін Брайдлід, референтка Німецької бібліотечної асоціації з питань політичної комунікації.

Щороку під час Конференції відбувається LIVE-ШОУ від номінантів Всеукраїнського конкурсу «Творчий злет: молодий бібліотекар року 2021», під час якого трое креативних молодих бібліотекарів – переможці двох попередніх етапів конкурсу – діляться своїми проектами, ідеями, здобутками, планами на майбутнє. Цьогоріч свій досвід щодо популяризації бібліотеки, книги, читання з використанням нових технологій та творчого інтелекту представили Аліна Гулик, завідувачка Публічної бібліотеки Тур'ї Ремети, (Закарпатська область), Альона Шолохова, завідувачка сектору рідкісних та цінних документів Дніпропетровської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Первоучителів слов'янських Кирила і Мефодія, Лілія Віжічаніна, завідувачка відділу наукової інформації та бібліографії Херсонської обласної універсальної наукової бібліотеки імені Олеса Гончара. А переможницею за результатами голосування стала Аліна Гулик, активна учасниця численних заходів Молодіжної секції УБА.

Найемоційніша подія Конференції – урочиста церемонія вручення нагород і відзнак УБА. «Представляємо вам гордість нашої громадської організації – активних, творчих, ініціативних, із нестандартним баченням, уважних до наших громад і спільнот – справжніх професіоналів» – наголосила Ярослава Сошинська, виконавча директорка УБА, канд. іст. наук, – та представила переможців Конкурсу «Бібліотека року», який асоціація проводить спільно з Міністерством культури та інформаційної політики України з 2011 року.

Почесне звання «Бібліотека року 2021» присвоєно КЗ ЛОР «Львівська обласна бібліотека для юнацтва ім. Р. Іваничука» за проєкт «Книжковий різдвяний ярмарок».

ІІ місце у номінації «Середні бібліотеки» отримали: Хмельницька обласна бібліотека для дітей ім. Т. Г. Шевченка за інклюзивний проєкт «Особлива книга для особливих дітей», Олександрійська центральна міська бібліотека для дітей ім. Ю.

Гагаріна (Кіровоградська обл.) за проєкт «Корекційно-розвиваюча студія «Сонячні зайчики» та Публічна бібліотека Добропільської міської територіальної громади (Донецька обл.) за проєкт «Медійно-цифрова освіта в бібліотеці».

2019 року Президентка асоціації Оксана Бруй започаткувала свою персональну відзнаку для активних та креативних молодих бібліотекарів. Цього року відзнаку (електронні сертифікати 1000 грн на придбання книжок видавництва «Лабораторія») отримали Дар'я Яцкевич, провідна бібліотекарка Бібліотеки-філіалу для юнацтва ЦБС для дорослих м. Миколаїв, та Олександра Ромашова, бібліотекарка першої категорії абонементу для юнацтва ЦМБ ім. М. Л. Кропивницького.

У 2021 році УБА та Міністерство цифрової трансформації України вперше оголосили Конкурс на кращий хаб цифрової освіти серед бібліотек України, в якому перемогу здобули Марківська публічна бібліотека Марківської селищної ради (Луганська обл.) та Центральна публічна бібліотека Централізованої бібліотечної системи Хмельницької міської територіальної громади.

Почесну відзнаку ВГО Українська бібліотечна асоціація «Інклюзивна бібліотека» отримала Бібліотека-філія №17 Сумської міської бібліотечної системи. Вперше у 2021 році започатковано відзнаку Президії асоціації «Краще регіональне відділення», яку цього року отримало Луганське обласне відділення УБА. Спеціальним дипломом «За причетність» ВГО Українська бібліотечна асоціація нагороджено міського голову міста Мена Чернігівської області Геннадія Анатолійовича Примакова. Таку відзнаку представники місцевої влади отримують за розуміння значення бібліотек для громади та за їхню підтримку та розвиток.

Під час другого конференційного дня бібліотечна спільнота мала змогу ознайомитися зі звітом Президії ВГО Українська бібліотечна асоціація за 2019–2021 рр., а дійсні члени УБА взяли участь у виборах Президента, Президії, Експертної ради та Ревізійної комісії на наступні три роки.

Як ішлося у спільному звіті Президії, упродовж трьох років ВГО Українська бібліотечна асоціація, як відкрита спільнота професіоналів, об'єднаних задля розвитку бібліотечної справи, втілювала у життя положення Стратегії УБА на 2019–2021 роки, сфокусованої на створенні максимальної цінності для своїх ключових клієнтів – бібліотекарів, готових до змін, – враховуючи запит від професійної спільноти на нові знання і нові концепти бібліотек та загальноосвітні тренди, що визначали розвиток бібліотечно-інформаційної справи. У напрямі розвитку бібліотечної справи протягом трьох років УБА втілювала в життя ініціативи з упровадження інноваційних моделей діяльності бібліотек, розвитку професійних компетентностей бібліотекарів через розбудову безперервної освіти, поширення дієвих інструментів бібліотечної адвокації, перебудову системи послуг та сервісів асоціації тощо.

У складний період пандемії Covid-19 та карантинних обмежень, УБА з перших місяців активно підтримала всю бібліотечну спільноту і щодо організації роботи бібліотек та взаємодії з владою, і щодо психологічної підтримки бібліотекарів.

Серед головних досягнень Української бібліотечної асоціації стало також налагодження системної співпраці асоціації з Міністерством цифрової трансформації України та Українським інститутом національної пам'яті, участь у робочих групах Міністерства культури та інформаційної політики України і Міністерства освіти і науки України з напрацювання змін до Закону України «Про бібліотеки

та бібліотечну справу», ухвалених у першому читанні Верховною Радою України, з підготовки проєкту Стратегії розвитку читання на 2021–2025 роки «Читання як життєва стратегія», з розроблення Національного плану щодо відкритої науки та ін., а також реалізація таких проєктів, як «Чотири простори бібліотеки: інноваційна модель діяльності» (червень – жовтень 2020 р.), «Спроможні бібліотеки сприяють досягненню Цілей сталого розвитку ООН до 2030 року» (з квітня 2020 р.), «Твори культуру: бібліотечні інноваційні послуги» (березень – грудень 2020 р.), «Розвиток бібліотек переміщених університетів як центрів підтримки освітнього та наукового процесів» (листопад 2019 р. – грудень 2020 р.). Повний звіт ВГО Українська бібліотечна асоціація – на порталі <https://ula.org.ua/>.

За результатами онлайн-голосування Президенткою ВГО Українська бібліотечна асоціація на другий термін було обрано Оксану Бруй, директорку Науково-технічної бібліотеки ім. Г. І. Денисенка Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», кандидатку наук із соціальних комунікацій.

До Президії ВГО Українська бібліотечна асоціація увійшли:

Лариса Лугова (віце-президентка) – директорка Львівської обласної бібліотеки для дітей, заслужена працівниця культури України;

Світлана Моїсеєва (віце-президентка) – директорка Луганської обласної універсальної наукової бібліотеки;

Тетяна Гранчак – провідна наукова співробітниця відділу теорії та історії бібліотечної справи Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;

Олег Сербін – директор Наукової бібліотеки імені М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка;

Оксана Бояринова – магістерка з менеджменту організацій, керівниця проєктів ВГО Українська бібліотечна асоціація;

Світлана Кравченко – головна бібліотекарка науково-методичного відділу Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого;

Ігор Огура – керівник компанії «Biblio.Center»;

Лариса Сенік – директорка Вінницької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. К. А. Тімірязєва;

Наталя Філяк – директорка Чернівецької обласної універсальної наукової бібліотеки ім. М. Івасюка;

Іванна Щербина – директорка Централізованої бібліотечної системи Солом'янського району м. Київ, директорка Центральної районної бібліотеки ім. Ф. М. Достоєвського м. Київ.

Членами Експертної ради ВГО Українська бібліотечна асоціація було обрано:

Валентину Пашкову – координаторку «Американських центрів» Посольства США в Україні, заслужену працівницю культури України;

Тамару Вилегжаніну – генеральну директорку Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого, заслужену працівницю культури України;

Віру Загуменну – професорку кафедри культурології та міжкультурних комунікацій Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, заслужену працівницю культури України.

До Ревізійної комісії ВГО Українська бібліотечна асоціація увійшли:

Тетяна Остапенко – Голова Ревізійної комісії, в. о. генерального директора Національної наукової медичної бібліотеки України, заслужена працівниця культури України;

Тетяна Сопова – заступниця директора ДЗ «Державна бібліотека України для юнацтва»;

Олена Зозуля – провідна методистка Національної бібліотеки України імені Ярослава Мудрого.

У третій день Конференції ВГО Українська бібліотечна асоціація відбулося розширене засідання Президії, до якого долучилися не лише члени керівних органів асоціації, а й очільники та актив регіональних відділень і секцій УБА, а також активні члени організації (загалом близько 60 осіб). Учасники обговорили поточний стан справ та намітили подальші перші кроки в організації роботи Української бібліотечної асоціації.

Зичимо усім подальших успіхів і наснаги!